

## БЕЛАРУСЬ

Штогод у Беларусі распрацоўваюцца і ўкараняюцца ў вытворчасць дзесяткі новых машын, станкоў, ствараюцца праекты будучых заводаў і фабрык, устаноў культуры, жылых дамоў. У гэтай высакароднай справе занята вялікая армія інжынераў і тэхнікаў. Сёлета будзе працягнута будаўніцтва Баранавіцкага баваўнянага камбіната, Гродзенскай бавоўна-прадзільнай фабрыкі. Намечана пачаць будаўніцтва камбіната па вытворчасці верхняга трыкатажу з шарсцяной і аб'ёмнай сінтэтычнай пражы ў Пінску і панчошнай фабрыкі ў Брэсце. Будуць уведзены ў эксплуатацыю цукровы завод у Слуцку, малочныя заводы ў Пінску і Мінску і многія іншыя аб'екты.

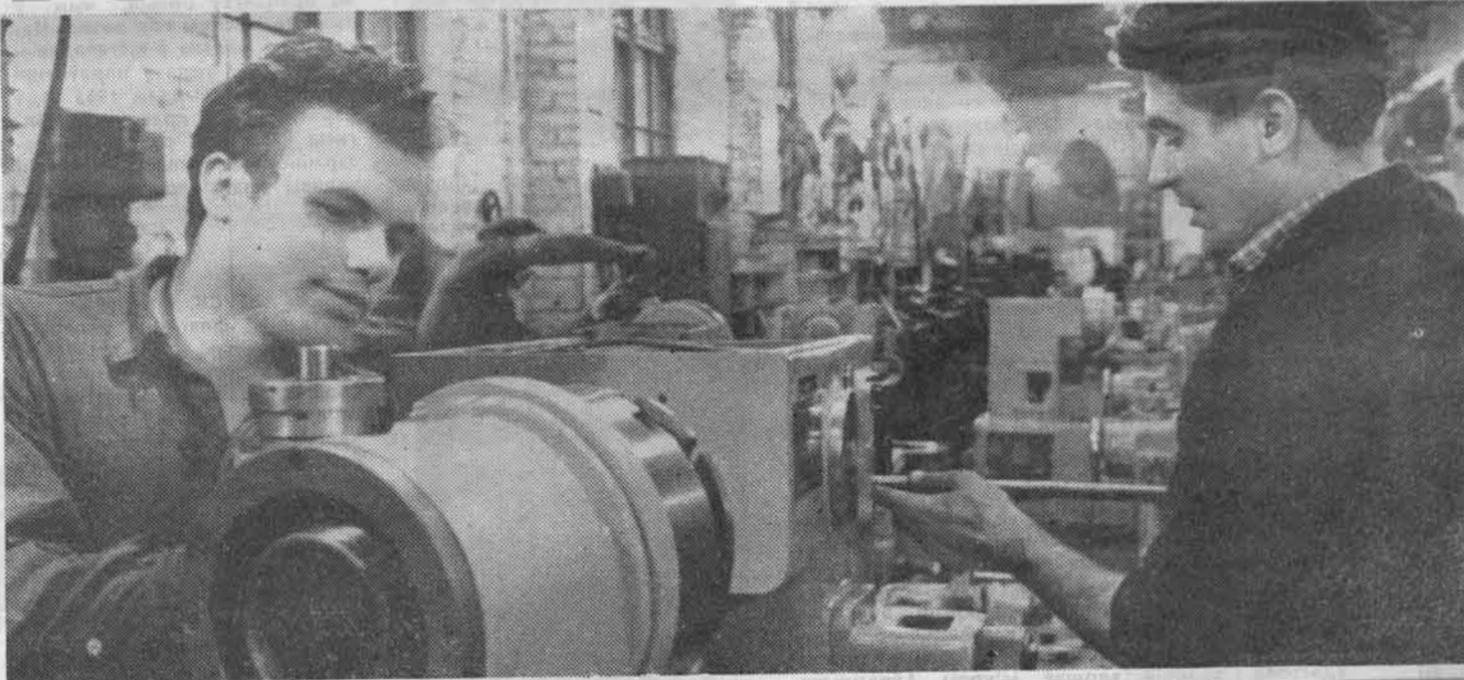
Канструктары СКБ-13 за распрацоўкай новых машын.



## ПРАЕКТАУЕ

Прадукцыю машынабудавання з маркай «Зроблена ў Беларусі» ведаюць не толькі ў СССР, але і далёка за яе межамі. Толькі сёлета выпуск машын і абсталявання ўзрасце ў грашовым выражэнні на 9 працэнтаў. Пачнуць выдаваць прадукцыю Светлагорскі завод штучнага валакна, Барысаўскі завод пластмасавых вырабаў і Лідскі лакафарбавы завод. У плане 1965 года прадугледжваецца ўвод у дзеянне першай чаргі Другога Салігорскага калійнага камбіната і вытворчасці сернай кіслаты на Гомельскім суперфасфатным заводзе. На Полацкім хімічным камбінате ў бліжэйшыя гады будуць створаны магутнасці па вытворчасці поліэтылену і сінтэтычнага валакна нітрон.

У эксперыментальным цэху Віцебскага завода заточных станкоў.



## СТВАРАЕ

У гэтым годзе працоўныя Беларусі атрымаюць жылля яшчэ больш, чым летась. Прадугледжваецца здаць у эксплуатацыю па ўсіх крывіцах фінансавання 1 915 тысяч квадратных метраў агульнай плошчы, што роўна жыллому фонду такіх гарадоў рэспублікі, як Гродна і Брэст, разам узятыя. Будзе пабудавана новых школ на 51,7 тысяч вучнёўскіх месц. Намечана ўвесці ў дзеянне бальніц на 1 902 ложка і г. д.

Вечарам на Ленінскім праспекце ў Мінску.



## БУДУЕ

# ПРАПІСВАЮЦА Ў БЕЛАРУСІ

Поблізу Мазыра хутка з'явіцца новае ў рэспубліцы прадпрыемства—сажавы завод. Горад Пінск выбраны для будаўніцтва завода механізаванага інструменту. Завод тэхналагічнай аснасткі вырашана размясціць у Маладзечна.

На месцанараджэнні гранітаў «Мікашэвічы—Жыткавічы» Брэсцкай вобласці намечана адкрыць механізаваны кар'ер. Будаўнікі запраектавалі ўзвесці тут драбильна-сартыровачны завод.

У бліжэйшае п'яцігоддзе тарфяная прамысловасць Беларусі папоўніцца новымі прадпрыемствамі. Дзевяць з іх будуць брыкетавыя торф. Вытворчасць торфу, як энергетычнага паліва, дасягне ў Беларусі 20—22 мільёнаў тон у год.

Мінск абагачаецца яшчэ адной навуковай устаноўкай. Гэта філіял Дзяржаўнага навукова-даследчага энергетычнага інстытута імя Г. Кржыжановскага. Ён зоймецца распрацоўкай навуковых асноў паліва-энергетычнага балансу і, у прыватнасці, адшукваннем шляхоў рацыянальнага комплекснага выкарыстання багатых месцанараджэнняў торфу і іншымі важнымі праблемамі. Для філіяла ў Мінску вырашана пабудаваць галоўны корпус. Доследна-эксперыментальная база яго размясціцца на тэрыторыі Мінскай ЦЭЦ-2.

У Рэчыцы ідзе будаўніцтва кансервавага завода. Узведзены сцены галоўнага корпусу, выраслі дапаможныя памышканні, кацельня, халадзільнікі. Паступова абсталяванне. Прайдзе нямнога часу, і ў магазінах рэспублікі з'явіцца гароднінныя кансервы з маркай гэтага завода.

Дастаўлена электра- і тэхналагічнае абсталяванне і на новы хлебакамбінат. Новае прадпрыемства па вырабу хвойна-вітаміннай мукі для патрэб жывёлагадоўлі будзе ў Рэчыцкім лягасе.

## «ЗІЛ—130» на канвееры

Калектывы Маскоўскага аўтамабільнага завода імя І. А. Ліхачова і трэста № 2 Галоўмасбуда арганізавалі масавы выпуск новага сучаснага грузавога аўтамабіля «ЗІЛ-130». Гэты аўтамабіль валодае значнымі перавагамі ў параўнанні з ранейшай мадэллю «ЗІЛ-164». Грузападымальнасць яго павялічана з чатырох да пяці-шасці тон, а пры рабоце з прычэпам або паўпрычэпам — да 9 тон, магутнасць рухавіка — з 100 да 150

конскіх сіл, а максімальная скорасць — да 90 кіламетраў у гадзіну. Рэсурс работы рухавіка павялічаны з 80 да 120 тысяч кіламетраў і ў 1965 годзе будзе дасягана да 150 тысяч кіламетраў.

Цяпер завод пачаў падрыхтоўку вытворчасці новага трохвоснага грузавога аўтамабіля «ЗІЛ-133» грузападымальнасцю 8 тон, а пры рабоце з прычэпам — 16 тон, а таксама аўтамабіля высокай праходнасці «ЗІЛ-131».

## ЛІТАРАТУРНЫЯ ПРЭМІІ

### ІМЯ Я. КУПАЛЫ І Я. КОЛАСА

Савет Міністраў БССР вынес рашэнне аб прысуджэнні літаратурных прэмій імя Янкі Купалы і Якуба Коласа за лепшыя творы беларускай літаратуры, апублікаваныя ў 1963 годзе. Прэмія імя Я. Купалы адзначана паэма Анатоля Вялюгіна «Вечер з Волгі». У творы расказваецца аб дзіцячых і юнацкіх гадах Ул. І. Леніна. Гэтай жа прэміі ўдасноен і зборнік вершаў Міколы Аўрамчыка «Сустрэча былых канатонаў». Сваю лірыку паэт прысвячае тым, хто здабывае падземныя скарбы для людзей, — шахцёрам. Буйной падзеяй у беларускай прозе з'явіўся выхад у свет рамана Піліпа Пестрака «Серадзібор». Раман адзначан прэміяй імя Якуба Коласа.

## СПАБОРНІЦТВА ЭНЕРГЕТЫКІ

Сярэднегадавы прырост выпрацоўкі электраэнергіі склаў за апошнія дзесяць год 11,8 працэнта ў СССР і 7 працэнтаў у ЗША.



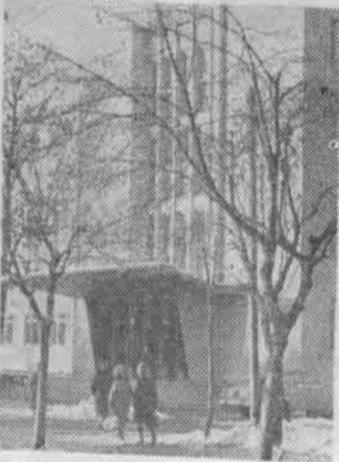
11,8  
СССР



Тэхнікі-мадэльеры Гродзенскай абутковай фабрыкі Валя Здаценка і Уладзіслава Чулкіна распрацавалі шмат мадэлей новага абутку. Зараз гэтыя мадэлі залучаны ў серыйную вытворчасць.



Медыцынская сястра Лідзія Бальшакова даглядае нованараджаных грамадзян у Рудзенскай участковай бальніцы Пухавіцкага раёна.



Адзін з корпусоў Гродзенскага педагагічнага інстытута.

**МАЛАДЗЕЧНА.** Стартыяны гармонік «Беларусь» сыйшоў з канвеера Маладзечанскай фабрыкі музычных інструментаў напярэдадні Новага года. Гэты гармонік, вытворчасць якога была асвоена тут пяць год назад, атрымаў высокую ацэнку аматараў музыкі.

**БРЭСТ.** У вобласці пачаўся сезон здабычы «мякага золата» — пушніны. Нягледзячы на тое, што ўжо забіта больш тысячы чарнабурых лісіц, пясцоў, норак, не раздалося ніводнага стрэлу. Асноўным пастаўшчыком меха з'яўляюцца зверагаспадаркі «Малатковічы» ў Пінскім, «Калдычова» ў Ляхавіцкім і «Тэльмы» ў Брэсцкім раёнах. Іх прадукцыя высока цэніцца ў нашай краіне і на міжнародных пушных аукцыёнах.

**ПУХАВІЧЫ.** На экзаменацыйную сесію ў Мар'інагорскі сельскагаспадарчы тэхнікум прыехалі студэнты-завочнікі пятага курса. Сярод іх — старшыня калгаса «Радзіма» Капыльскага раёна Е. Клімчэня, Брыгадзір калгаса «Радзіма Якуба Коласа» Стаўбцоўскага раёна В. Супрун, упраўляючы аддзяленнем саўгаса «Рачкавічы» Слуцкага раёна К. Лапкоўскі і іншыя. Праз некалькі дзён яны здадуць дзяржаўныя экзамены і атрымаюць дыпламы аграномаў.

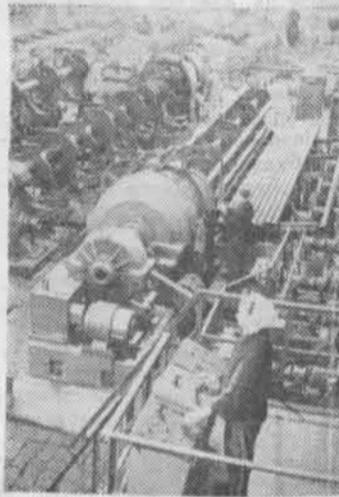
**МІНСК.** Добра папрацавалі ў 1964 годзе жывёлаводы калгасаў і саўгасаў Беларусі. У лістападзе, напрыклад, гаспадаркі рэспублікі далі малака на 40 працэнтаў больш, чым у тым жа месяцы год назад. Нарыхтоўкі малака ў лістападзе — снежні 1964 года ў параўнанні з тым жа перыядам 1963 года ўзраслі на 37 працэнтаў. Калгасы і саўгасы рэспублікі датармінова, 25 снежня, выканалі гадавы план нарыхтовак малака.

**БЕЛААЗЁРСК.** Будаўнікі і мантажнікі флагмана беларускай энергетыкі — Бярозаўскай ДРЭС з гонарам стрымалі слова. Выдаў прамысловы ток гарадам і сёлам рэспублікі чарговы турбагенератар. Гэта буйнейшая працоўная перамога беларускіх энэргабудульнікоў. Агрэгат уведзены ў дзеянне на шэсць месяцаў раней, чым прадугледжвалася.

**НАРОУЛЯ.** Вялікім лопытам карыстаецца спартыўны інвентар, гімнастычныя сценкі і лаўкі, якія выпускаюцца на мясцовай суднаверфі. У Пензу і Алма-Ату, Краснадар і Гомель, Маскву і Яраслаўль, Віцебск і Ленінград адпраўляецца прадукцыя прадпрыемства.

**ФРУНЗЕ.** Завершана аўтаматызацыя самага буйнога ў Кіргізіі нафтапрамысла «Азбакент». Кіраванне і кантроль за работай усіх 220 шчылін цяпер ажыццяўляецца з цэнтральнага дыспетчарскага пульта адным чалавекам.

**ПРАГА.** Суднабудаўнікі Камарна завяршылі ўзвядзенне дзвюхсотгага карабля, прызначанага для Савецкага Саюза. Ён назван «Байкальск». У гэтым годзе карабельшчыкі Камарна распачнуць пабудову новага тыпу рачнога судна для ССРП грузападымальнасцю 2 700 тон.



Участак падрэзкі труб леныградскага завода «Трубастань».

**ОСЛА.** Канцэрты «Бярозкі» з'явіліся яшчэ адным трыумфам гэтага чужоўнага савецкага ансамбля. Сведчаннем таго былі поўныя залы, захапленне публікі і рэцэнзіі ў газетах. «Руская бярозка» пакарыла нас сваім чужоўным прадстаўленнем, — піша газета «Афтэнпостэн». Гэта былі народныя танцы, але ў зусім новым, артыстычным і чужоўным выглядзе.

**ДЭЛІ.** У Індыі пачаліся работы па распрацоўцы планаў стварэння Рускага інстытута. Інстытут пачне функцыянаваць у ліпені 1965 года і з'явіцца састаўнай часткай універсітэта імя Джавахарлала Неру. У інстытуце студэнты будуць праходзіць 3-гадовы курс навування, Савецкі Саюз забяспечыць інстытут падручнікамі.

**ТОКІО.** У 1964 годзе каля 4,5 тыс. рабочых загінулі і амаль 700 тыс. атрымалі траўмы ў выніку няшчасных выпадкаў на прамысловых прадпрыемствах, будаўніцтве, транспарце і ў гораздабываючай прамысловасці Японіі. Галоўная прычына траўматызму — аб'якавыя адносіны адміністрацыі і ўладароў прадпрыемстваў да тэхнікі бяспекі.

ста. Але і яе грандыёзныя маштабы будуць пераўзыйдзены, калі запраце ў яшчэ больш магутнай Краснаярскай ГЭС, што ўзводзіцца на Енісеі, ля Дзіўнагорска, праектная магутнасць якой больш 5 мільёнаў кілават.

У розных галінах першынствае савецкая энергетыка. У СССР была пушчана ў горадзе Обінскі першая на зямлі прамысловая атамная электрастанцыя, на франтоне якой напісана: «Няхай будзе атам рабочым, а не салдатам!» Гэтым летам сенсацыю ў Жэневе на III Міжнароднай канферэнцыі ААН па мірным выкарыстанні атомай выклікала публікацыя дадзеных аб новых кампактных атамных электрастанцыях — «Арбус» (магутнасць 750 кілават, вага 350 тон) і перасоўнай, на гусенічным ходзе, атамнай электрастанцыі «ЦЭС-3» магутнасцю 1500 кілават, размешчанай на чатырох транспарцёрах, зольных даставіць яе ў любы раён краіны. У СССР працуюць і атамныя электрастанцыі параўнальна вялікіх магутнасцей, у тым ліку Беларускай імя Курчатава на Урале. Пушчаны блон магутнасцю 210 тысяч кілават на Новаваронежскай атамнай электрастанцыі. А ўсяго магутнасць савецкіх электрастанцый на лідэрным «паліве» дасягнула амаль 900 тысяч кілават.

Праграма стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, прадугледжвае, што вытворчасць электраэнергіі ў 1970 годзе складзе 900—1 000 мільярдаў, а ў 1980 годзе — да 2 700—3 000 мільярдаў кілават-гадзін, і, такім чынам, электрыфікацыя ўсёй краіны будзе ў асноўным завершана.

Для гэтага патрабуецца пабудаваць сотні новых магутных цеплавых, гідраэлектрычных і атамных электрастанцый. Тэмпы развіцця энергетыкі разлічаны так, каб у 1980 годзе выпрацоўка энергіі ў СССР прыкладна ў паўтара раза перавышала ту, што ў 1960 годзе выпрацоўвалі ва ўсіх астатніх краінах свету, разам узятых.

АДН.

І. АГРАНОУСКІ.

**Ш**ЯДАўНА з Парыжа вярнулася дэлегацыя Беларускай ССР, якая прымае ўдзел у XIII сесіі Генеральнай канферэнцыі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па пытаннях адукацыі, навукі і культуры (ЮНЕСКА). Мабыць, ні адна іншая сесія не насіла такі прадстаўнічы характар, як апошняя. Так, калі ў рабоце XI сесіі Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКА ў 1960 годзе ўдзельнічалі 733 дэлегаты з 95 дзяржаў, дык на XIII сесію прыехала больш 1 тысячы прадстаўнікоў са 117 краін, у тым ліку 64 міністры, 80 вучоных, 150 спецыялістаў у галіне адукацыі і культуры. Такім чынам, гэта быў вельмі шырокі форум дзяржаўных дзеячоў, вучоных, работнікаў адукацыі і культуры.

Пад знакам ініцыятывы дэлегацыі СССР і іншых сацыялістычных краін прайшла ўся работа сесіі. Упершыню за шматгадовую гісторыю ЮНЕСКА старшынёй сесіі пад апладзісменты ўсёй залы быў абраны выданы савецкі вучоны Н. М. Сісакян. У выканаўчы савет, які з'яўляецца важным органам ЮНЕСКА, былі зноў абраны прадстаўнікі СССР і Румыніі, а таксама Венгрыі, Ніягледзячы на ўсе імкненні за-

нізатары Партугаліі былі дапушчаны на канферэнцыю па адукацыі. Але яны аказаліся ў меншасці. У другой рэзалюцыі зноў была падкрэслена вялікая адказнасць ЮНЕСКА ў справе атрымання каланіяльнымі краінамі і народамі незалежнасці. Дэлегацыі СССР і іншых сацыялістычных краін сумесна з краінамі Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі дабіваліся ўключэння ў праграму дзейнасці ЮНЕСКА на 1965-1966 гг. як мага большай коль-

першым крокам для разгортвання потым сусветнай кампаніі па ліквідацыі непісьменнасці. Усім зразумела, што краіны, дзе пануе непісьменнасць, тым хутчэй могуць ліквідаваць яе, чым лепш вывучаць вопыт іншых краін у галіне барацьбы з непісьменнасцю. Быў час, калі і ў Беларусі, напрыклад, становішча было не лепшым, чым зараз у многіх краінах Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі. Не лішне напамінаць, што да Кастрычніцкай рэвалюцыі

# ФОРУМ 117-ЦІ

ходніх краін, у савет не былі абраны такія краіны — члены агрэсіўных ваенных блокаў, як Аўстралія, Галандыя, Тайланд.

Ініцыятыва савецкіх дэлегатаў, іх аўтарытэт і ўплыў адчуваліся пры абмеркаванні літаральна ўсіх пытанняў павесткі дня сесіі (а іх налічвалася больш ста). Але асабліва яскрава гэта праявілася пры абмеркаванні аднаго з асноўных пытанняў — аб задачах ЮНЕСКА ў справе садзеяння ўмацаванню міру і мірнага суіснавання дзяржаў з рознымі сацыяльнымі сістэмамі. Больш 30 дэлегатаў у той або іншай форме выказаліся ў карысць савецкіх прапаноў.

Кіраўнік дэлегацыі БССР М. А. Мінковіч у сваёй прамоўе даў рашучы адпор безадказным выказванням Бентана, паказаў глыбокую зацікаўленасць беларускага народа ў захаванні і ўмацаванні міру.

Важнае месца ў рабоце канферэнцыі занялі пытанні ўдзелу ЮНЕСКА ў барацьбе супраць рэшткаў каланіялізму. Сапраўды ў яркую дэманстрацыю адзінства сацыялістычных і развіваючыхся краін у іх барацьбе з каланіялізмам пераўтварылася абмеркаванне пытання аб статусе Міжнароднай канферэнцыі па народнай адукацыі. Заходнія краіны ўсяляк дабіваліся таго, каб кала-

касці практычных мерапрыемстваў, накіраваных на ліквідацыю ў развіваючыхся краінах вынікаў каланіялізму.

У праграме ЮНЕСКА на наступныя два гады важнае месца займаюць пытанні адукацыі. І гэта не выпадкова. На сесіі адзначалася зноў выключнае значэнне адукацыі ў наш час. Прыводзіліся наступныя вывады савецкага акадэміка Струміліна, якія датычацца эканамічных вынікаў развіцця адукацыі: чатырохгадовая пачатковая школа павышае на 43 працэнты эфектыўнасць працы чалавека, які яе скончыў, у параўнанні з працай чалавека непісьменнага; сярэдняя школа — на 108 працэнтаў, вышэйшая школа — на 300 працэнтаў. Між тым у многіх краінах Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі большасць насельніцтва застаецца цалкам непісьменнай. Па дадзеных ЮНЕСКА і ААН, звыш 700 мільёнаў людзей ва ўзросце звыш 15 год не ўмеюць ні чытаць, ні пісаць, і пры існуючых абставінах лік непісьменных будзе штогод павялічвацца прыблізна яшчэ на 20—25 мільёнаў чалавек.

На XIII сесіі Генеральнай канферэнцыі прынята рашэнне распачаць ажыццяўленне ў шэрагу краін эксперыментальных праграм распаўсюджвання пісьменнасці, якія павінны з'явіцца

ў Беларусі непісьменнымі былі каля 80 працэнтаў усіх жыхароў. Перамога сацыялізма дазволіла ажыццявіць сапраўдную культурную рэвалюцыю, назаўсёды пакончыць з непісьменнасцю, забяспечыць небывалае развіццё навукі, культуры і асветы. Аб нашым вопыце і поспехах у развіцці адукацыі раскажаў на канферэнцыі беларускі дэлегат Н. І. Красоўскі.

Падрабязна абмяркоўвалася і навуковая праграма дзейнасці ЮНЕСКА. Было прызнана неабходным прадаставіць пытанні развіцця міжнароднага навуковага супрацоўніцтва такі ж прыярытэт, як і асвете. На шматлікіх пасяджэннях падкамісіі па прыродазнаўчых навук, дзе Беларускаю ССР прадстаўляў Г. В. Багамолаў, былі адобраны мерапрыемствы па далейшаму развіццю супрацоўніцтва ў галіне гідралогіі, акіянаграфіі, геалогіі, глебазнаўства, біялогіі, сейсмалогіі, захавання натуральных багаццяў і г. д.

Савецкі Саюз, які няспынна праводзіць палітыку міру і мірнага суіснавання, настойліва дабіваецца таго, каб ЮНЕСКА памнажала свае намаганні ў інтарэсах устанавлення на зямлі трываллага і працяглага міру, у інтарэсах развіцця культуры, навукі і асветы ва ўсіх краінах.

Г. АЛЯКСАНДРАЎ.

## Сёння в номере

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

О развитии советской энергетики, о соревновании в этой области между СССР и США рассказывает на 2 стр. статья «Спаборніцтва энергетыкі». Пока в этом соревновании лидируют Соединенные Штаты, но среднегодовой прирост выработки электроэнергии составил за последние 10 лет 11,8 процента в СССР и 7 процентов в США. Советская энергетика движется более чем в полтора раза быстрее американской. Министр США Стюарт Юдолл, побывавший в СССР, заявил на пресс-конференции: «Турбины, построенные русскими... в два раза больше турбин, которые имеются у нас. Советский Союз уже опередил нас в строительстве высоковольтных линий передачи электроэнергии».

СССР на международной арене» на 3 стр. напечатан материал «Форум 117-ці». Из Парыжа возвратилась делегация Белорусской ССР, принимавшая участие в работе XIII сессии Генеральной конференции ООН по вопросам образования, науки и культуры. Вся работа сессии прошла под знаком инициативы делегаций СССР и других социалистических стран. На сессии было принято решение начать осуществление в ряде развивающихся стран экспериментальных программ распространения грамотности. До 1917 года 80 процентов всего населения Белоруссии было неграмотным. Об опыте и успехах белорусского народа в развитии образования рассказал на кон-

ференции белорусский делегат Н. Красовский.

Соотечественников за рубежом интересует судьба тех мест, которые они покинули много лет назад. Недавно по просьбе земляка Ивана Яковлевича Юркевича, проживающего в канадском городе Виннипеге, наш корреспондент побывал в бывшем имении «Шеметовский двор» на Брестчине. Крестьяне деревень Илоска, Шеметовка, Березна, Колония и Лука объединились в колхоз «Правда». В хозяйстве пять тысяч гектаров земли, много техники; колхозники выращивают богатые урожаи картофеля, свеклы, кукурузы. Дети бывших безземельных и малоземельных крестьян учатся в высших учебных заведениях («Лёс «Шаметаўскага двара», стр. 5).

Под заголовком «Ахвяруйце на... пачостку» на 5 стр. печатается письмо В. Баласюка из Англии. В одной из мюнхенских газетенок он прочитал объявление за подписью ксендзов Чеслава Сиповича, Льва Горошки, Язэпа Германовича и Александра Надсона. Они обращаются к сородичам с просьбой пожертвовать 30 ты-

сяч английских фунтов на расширение белорусской школы в Лондоне. Это удивило автора письма, так как все четверо известны, как завзятые картежники и поклонники Бахуса. И заботятся они не о белорусских детях, а о своих карманах. Если кто в этом сомневается, пусть вспомнит, как «святые отцы» собирали пожертвования на «Белорусский дом», который вскоре стал собственностью сына «президента» Островского. Больше им обмануть не удастся никому.

Михась Лыньков — один из самых популярных белорусских писателей. Сын рабочего-железнодорожника, он стал известным литературным и общественным деятелем, действительным членом АН БССР. Его книги широко известны не только в нашей республике, но и во всей стране. 65-летие Лынькова отмечается на 8 стр. Тут же под заголовком «Пад брэх сабак» помещен отрывок из его романа-эпопеи «Векапомныя дні», в котором писатель высмеивает потуги буржуазных националистов выдать себя за представителей белорусского народа.

Судьба Ф. Дубовского, который выступает сегодня со своими стихами на страницах нашей газеты, тяжела и сложна. Но несмотря на испытания, автор верит в светлое, доброе, человеческое. И это чувство проявляется во всех его произведениях.

Ф. ДУБОВСКИЙ

### Орша

Я знал ребенком этот город. При мне пылал он весь в огне. Теперь он вновь и юн, и молод, И близок, как и в детстве, мне.

Не легким было расставанье, Мой путь извилист и тернист... Но в свой родной далекий город Вернусь душой и сердцем чист.

Я человеком был и буду Любим невзгодам вопреки И город свой я не забуду Цветущий, и Днепра-реки.

### О нем курлычут журавли

О нем курлычут журавли. Он сыном был своей земли; И, беспредельно верен ей, Он жизни не щадил своей, Когда нагрнула беда...

Нас ждут деревни, города, Земля родная сына ждет. Но вот идет за годом год, А сын, неверный сделал шаг, Вдали от родины зачах.

О нем курлычут журавли. Сын не забыл родной земли, И он вернется в отчий дом, Чтоб искупить вину трудом.



У школы. Фота А. Перахода.

## ПОДАРОК БЫВШЕГО ПЛОТНИКА

Шахтоуправление имени М. Горького в городе Донецке получило недавно бандероль из Минска. В ней оказалась книга «Пластичность и обработка металлов давлением» и письмо от ее автора, заслуженного деятеля науки и техники БССР академика В. Северденко. «Дорогие товарищи! — написал он нам. — Прошу вас книгу, которую я посылаю, передать в техническую библиотеку рудника. В 1924—1925 годах я работал сначала плотником по ремонту вагонеток, а затем машинистом лебедок на шахте № 4 рудника «Ветка». С товарищеским приветом. Конечно, было очень приятно получить такой подарок от

нашего бывшего рабочего. Был плотник, был машинист, а ныне вот доктор технических наук, академик АН БССР. Книга его будет храниться в нашей библиотеке. Если бы Василий Петрович увидел поселок Ветка, где когда-то жил, то не узнал бы его. Он весь застроен многоэтажными домами, в квартирах шахтеров — ванны, газ. Блестят зеркальные витрины магазинов. По вечерам поселок светится розсыпью огней. И самые яркие среди них — звезды на копрах шахт. Каждая из них означает: шахтеры перевыполнили план. Н. ПЕДЧЕНКО.

# В ОТЕЧЕСТВЕННУЮ ВОЙНУ

ЗНАЕМЦЕСЯ, ГЭТА РАДЗІМА  
ВАШЫХ БАЦЬКОЎ!  
THIS IS THE LAND OF YOUR  
FATHERS!  
C'EST LA TERRE DE VOS  
PERES!

- ВСТАВАЙ, СТРАНА ОГРОМНАЯ
- БЕЛОРУССИЯ УХОДИТ В ПАРТИЗАНЫ
- ПОД ТЕНЬЮ СВАСТИКИ
- ВОЗМЕЗДИЕ

22 июня 1941 года, нарушив договор о ненападении, фашистская Германия перешла границы Советского Союза. 190 отборных моторизованных немецких дивизий ринулись на Восток. Так началась Великая Отечественная война Советского Союза, самая страшная из всех войн, какие только пришлось пережить народам нашей Родины.

Германский фашизм ставил перед собой следующую цель: «молниеносным ударом» завоевать СССР в полтора-два месяца и превратить советских людей в своих рабов. Гитлер знал, что если ему удастся осуществить эту авантюру, то ничто уже не сможет остановить Германию на пути к мировому господству.

Но фашизм просчитался. Все народы великой социалистической страны грудью встали на защиту своей свободы и независимости, проявив с первых дней войны самоотверженность и мужество, несмотря на временные неудачи.

Одним из первых принял на себя удар фашистских дивизий белорусский народ. Гитлеровское командование стремилось во что бы то ни стало разбить советские войска на Центральном направлении, в Белоруссии, чтобы открыть путь на Москву. Белоруссия стала ареной кровопролитных боев. Упорное сопротивление фашистским войскам оказал гарнизон Брестской крепости, оборона которой не прекращалась до 20 июля 1941 года. Тяжелые бои вела Красная Армия в районе Гродно, Волковыска и на других участках Западного фронта. Наши войска долго сдерживали бешеный натиск врага на Березине и Днепре. Лишь в августе гитлеровцам удалось захватить Гомель, который обороняли не только воины, но и народные ополченцы. И все же к концу августа немецко-фашистские войска оккупировали всю Белоруссию.

Чем же объяснялись неудачи советских войс в начале войны?

Прежде всего тем, что Германия, захватившая почти всю Западную Европу, имела в начале войны более мощную материальную — техническую базу. К тому же она перевела свою экономику на военные рельсы задолго до этой войны.

Во-вторых, фашисты бросили против СССР основную часть не только своих войс, но и войска государств, выступавших на ее стороне. Советскому же Союзу пришлось вести войну вначале одному.

Советское правительство, конечно, учитывало возможность агрессии со стороны Германии и приняло ряд предупредительных мер, но они оказались запоздалыми и недостаточными. Одной из причин такого положения был просчет Сталина в оценке военно-стратегической обстановки. Сталин, единолично принимавший решения по важнейшим государственным и военным вопросам, ошибочно считал, что Германия в ближайшее время не решится напасть на СССР.

Таковы факторы, приведшие к временным успехам фашизма.

Фронт отодвинулся на восток. Наступление врага на важнейших участках было приостановлено, но гитлеровцы отчаянно рвались к Москве, к Волге, к нефти Кавказа. В тяжелых оборонительных боях советские вой-

ны изматывали силы врага, нанося ему огромные потери.

В суровые для Родины дни плечом к плечу с русскими, украинцами и сынами других народов Советского Союза на всех фронтах Великой Отечественной войны достойно сражались и воины-белорусы. В числе многих воинов Красной Армии, отличившихся в первые месяцы войны, значится имя снайпера Феодосия Смолячкова, который, сражаясь под Ленинградом, убил 125 фашистов. «Уничтожая фашистское зверье», — писал он в армейской газете «Вперед», — я мщу за любимую Родину, за родную Белоруссию».

С первых дней оккупации в Белоруссии началась и партизанская война, вылившаяся в открытую вооруженную борьбу с врагом. На оккупированной гитлеровцами территории были созданы подпольные партийные организации, которые развернули широкую политическую и боевую деятельность, возглавив народ в борьбе. Активную и самоотверженную деятельность в тылу врага начали подпольщики Минска, Гомеля, Витебска, Могилева, Орши, Бреста, Бара-

селения. Об этом свидетельствует тот факт, что гитлеровские солдаты и офицеры не несли ответственности за преступления на оккупированных территориях.

«У тебя нет сердца, нервов, на войне они не нужны, — прямо так и говорилось в одном из обращений немецко-фашистского командования к солдатам, — убивай же всякого русского, советского, не останавливайся, если перед тобой старик или женщина, девочка или мальчик, — убивай, этим ты спасешь себя, обеспечишь будущее своей семьи и прославишься навеки».

Вот с какой «моралью» пришли на нашу землю фашисты! Вот какую «мораль» исповедовали они и их прислужники — белорусские националисты.

И «новый порядок» стал претворяться в жизнь.

Белоруссия покрылась сетью тюрем, концентрационных лагерей и «фабрик смерти». Гитлеровцы тысячами сжигали советских людей, закапывали их живыми, умерщвляли в «душегубках». Только в лагере возле деревни Малый Тростенец под Минском фашисты уничтожили около 120 тысяч советских граждан. Сотни тысяч людей погибли в «фабриках смерти» под Озаричами, в Колдычеве, Житковичах... Всего же за годы оккупации на территории Белоруссии фашисты убили свыше 2,2 миллиона человек. Около 380 тысяч граждан было угнано в Германию. Фашистские изверги разрушили

прежнему продолжал сражаться один, так как Англия и США не выполнили своего обязательства о создании второго фронта в Европе в 1942 году. В июле 1942 года фашистские армии прорвались к Дону. Началась беспрецедентная в истории битва под Волгоградом, завершившаяся полным поражением фашистских войс. Эта победа положила начало коренному перелому в ходе Отечественной войны и всей второй мировой войны. Советские войска начали победоносное шествие к логову фашизма. Начался распад гитлеровского блока, его путь к краху.

Значительный вклад в окончательный разгром фашистских армий внесли партизаны Белоруссии. Их силы росли буквально с каждым днем. В партизаны уходили целыми деревнями. В 1944 году в нашем крае насчитывалось уже свыше 370 тысяч активных народных мстителей. За три года борьбы они убили или ранили около полумиллиона оккупантов и их пособников, взорвали 300 тысяч рельсов и более 11 тысяч эшелонов, уничтожили 305 самолетов и 1355 танков. Во многих районах Белоруссии была снова восстановлена Советская власть. Силы народных мстителей были настолько мощными, что с ними не могли уже сладить даже регулярные гитлеровские войска, брошенные против партизан.

Осенью 1943 года наступающая Красная Армия вплотную подошла к границам Белоруссии и начала освобождение ее земель. 26 ноября



1943 год. Партизаны бригады № 37 имени Пархоменко разрушают железнодорожное полотно на участке Тимковичи — Слуцк.

новичей и других белорусских городов.

В разных уголках Белоруссии стали возникать партизанские отряды. И одними из первых были отряды под командованием Тихона Бумажкова, Мины Шмырева, Константина Заслонова, Василия Коржа, Александра Далидовича, Федора Лопатина, Алексея Донукалова, Даниила Райцева и многих других отважных сынов нашей земли. Партизаны взрывали мосты, устраивали завалы на дорогах, громили полицейские гарнизоны, убивали предателей народа, поджигали склады, пускали под откосы фашистские эшелоны с живой силой и техникой. Уже 8 июля 1941 года в сводке Совинформбюро было опубликовано первое сообщение о действиях белорусских партизан одного отряда, который уничтожил 150 гитлеровцев.

Но это было только начало великой партизанской войны. Уже к концу июля 1941 года в Белоруссии действовали 230 партизанских отрядов, которые насчитывали свыше 12 тысяч мстителей.

С захватом гитлеровцами территории Белоруссии для нашего народа настали самые тяжелые дни в его истории. Белоруссия была превращена в колонию и включена в так называемый «Остланд» — германскую провинцию. Гитлеровский «новый порядок» означал прежде всего зверское уничтожение советского на-

и сожгли 209 белорусских городов и 9200 деревень.

Но гитлеровцы не ограничивались только убийствами. Они устраивали облавы на людей, а затем отправляли их на каторжные работы в Германию, превращая свободных людей в своих рабов.

На Нюрнбергском судебном процессе над немецкими военными преступниками был зачитан секретный гитлеровский меморандум от 12 мая 1944 года. В нем говорилось, что угон белорусов в Германию «имеет целью не только предотвратить укрепление военной мощи врага, но также сократить его биологический потенциал в будущем».

Вот истинные намерения фашизма!

Немецко-фашистские варвары ставили своей целью уничтожение и культуры белорусского народа, его городов, памятников, экономики. Сжигались белорусские села, планомерно разрушались города, школы, библиотеки, институты. У крестьян была отнята земля. Край приходил в запустение.

Так продолжалось до лета 1944 года...

Во второй половине 1942 года на советско-германском фронте произошли очень важные события. После разгрома под Москвой враг уже не мог наступать на всех фронтах. Тогда он начал наступление на юго-западном направлении. Советский Союз по-

1943 года был освобожден Гомель, затем Мозырь.

В июне-июле 1944 года Советская Армия нанесла врагу новый сокрушительный удар, который имел решающее значение для судьбы белорусского народа. Началась решительная битва за белорусскую землю, которая закончилась полным ее освобождением. Разгром гитлеровцев в Белоруссии вошел в историю как одна из выдающихся битв Великой Отечественной войны. За месяц победоносного наступления Советская Армия вместе с белорусскими партизанами разгромила десятки отборных дивизий, уничтожив более 380 тысяч гитлеровцев и взяв в плен 158 тысяч фашистских солдат, офицеров и генералов.

За мужество и героизм, проявленные в битвах с врагом, более 400 тысяч белорусов были награждены орденами и медалями СССР. 369 из них были удостоены высокого звания Героя Советского Союза.

Белоруссия снова стала свободной социалистической республикой. Наш народ с помощью всех братских республик приступил к восстановлению своего разрушенного войной края, его промышленности и сельского хозяйства.

Победа стоила народу огромных жертв. Учитывая все это, Организация Объединенных Наций приняла БССР в число своих членов, по достоинству оценив тем самым огромный вклад белорусского народа в общее дело победы над фашизмом.

# ГЕРОЙ АЛТАЯ

«...Іван Якаўлевіч Трацяк нарадзіўся ў 1883 годзе ў сям'і беднага селяніна ў вёсцы Ракошычы Койданаўскай воласці, Мінскага павета, Мінскай губерні...» Гэта радкі з біяграфіі камандзіра першай Горна-Алтайскай дывізіі, якая нішчыла белыя банды, што трымалі ў штодзённым страху мясцовае насельніцтва. Дакументы, якія апавядаюць аб жыцці Трацяка, захоўваюцца ў архівах, а добрая слава аб партызанскім важаку да гэтага часу жыве ў памяці алтайскіх сялян.

Аб гэтым расказвае сібірскаму пісьменніку Леаніду Рашэтнікаў у нарысе «Па Уймоне». Уймоне — гэта дарога з Расіі ў Манголію і Кітай, усцяж якой вяла баі Горна-Алтайская дывізія. Тут і пабывала ваеннагістарычная экспедыцыя, у якую ўваходзіў і Леанід Рашэтнікаў.

Дзесяці сустрэч, гутаркі са старымі партызанамі дапамаглі пісьменніку даведацца пра шмат якіх акалічнасці жыцця і дзейнасці Івана Якаўлевіча Трацяка. Хвалююцца расказвае аўтар аб гэтых сустрэчах.

З нарыса чытачы даведаюцца, як трапіў з Беларусі праз Амерыку, Японію, Кітай у Алтайскія горы рэвалюцыянер і змагар за свабоду Іван Трацяк, як ён змог дабіцца давер'я мясцовага насельніцтва і стаў заслужаным чалавекам.

І. Я. Трацяк пасля грамадзянскай вайны жыве ў Бійску.

## БЕЛАРУСКАЯ ПУШЫНА

Каля пяцідзесяці тысяч высакаякісных шкурак норкі, серабрыста-чорнай лісіцы і блакітнага пясца здалі дзяржаве ў мінулым годзе зверагаспадаркі спажывааперацыі Беларусі. Гэта на адну пятую больш, чым было пастаўлена іх у 1963 годзе.



У 1956 годзе Дора Фёдарэўна Раманюк—Шэшко разам з мужам вярнулася ў родную Беларусь з далёкай Аргенціны. Цяпер яны жывуць у Брэсце. Дора працуе швачкай, муж — шафёрам.

Фота Ул. Кітаса.

## «АХВЯРУЙЦЕ НА... ПАЧОСТКУ»

Аднойчы трапіла мне ў рукі мюнхенская экзальнае газетка. Гляджу, на апошняй старонцы ў чорнай рамцы аб'ява нейкая. Ну, думаю, зноў нехта з нашых «змагароў» аддаў богу душу. Аж не! Кінуліся ў вочы прозвішчы тутэйшых кельндзоў айцоў Чэслава Сіповіча, Льва Гарошкі, Язэпа Германовіча і Аляксандра Надсона. А яны ж, я ведаю, усе жывыя і здаровыя, як бугаі, і нічога з імі не робіцца.

Падпісаліся яны пад нейкай адозвай. Чытаю: «Браты суродзічы! Дапамажыце сабраць грошы на разбудову беларускае школы ў Лёндане. Неабходна пачаць як хутчэй пабудову новага дому. Патрэбна нам 30 тысяч англійскіх фунтаў. Ахвяры прысылайце на адрас айца Германовіча».

Смех мяне разабраў. Справа ў тым, што ўсіх чацвярх я ведаю як карцёжнікаў і паклоннікаў Бахуса. Наогул, трэба сказаць, што ім тут вядзецца надрэнна, але Бахус вельмі часта паграбуе ахвяр.

«Святых айцоў» адцягнуць ад бутэлькі часам цяжэй, чым каго ад валяр'янкі. І вось, каб вымантачыць грошы, бачыце, на якую хітрыку пусціліся. «Спячайцеся, суродзічы, ахвяруйце, маўляў, на школу. І пляч ўжо ёсць». І, галюнае: «Хутчэй!»

Успомнілася, што ў апошні час марыямітанскі апостальскі візітатар зусім пранізе і прагуляўся ў карты са сваімі падпаламі. Стала ясна, што адозву трэ' разумець так: «Дапамажыце, браты! Ахвяруйце на пачостку, а заодно і на апахмел». І просіць ні многа, ні мала—30 тысяч фунтаў. Нічога сабе размах!

Яны, бачыце, дужа «клапоццяца» аб нашых дзецях. Ды дзе столькі дзяцей узяць, каб была патрэба ў «разбудаванні» школы? Нас саміх тут па пальцах пералічыш. Дарэчы, сумленныя беларусы, якіх я ведаю, вучаць сваіх дзяцей роднай мове самі па падручніках, якія ім прыслалі з Радзімы. І па-свойму, а не па крывіцка-каталіцку.

Зрэшты, чаму ніхто з бацькоў або настаўнікаў не выкажаў патрэбу ў «збудаванні» школы і не адгукнуўся на гэтую аб'яву? Справа вядомая. Дармаедзі! Кожны імкнецца нажыцца за наш кошт. Хай бы паспрабавалі мазалём зарабіць хоць адзін фунт. А калі «змагарам-вызвольнікам» трэба замальваць свае грахі, то няхай і ўтрымліваюць на свае грошы трутняў у сутанах: Чэслава Сіповіча, Аляксандра Надсона, Льва Гарошкі, Язэпа Германовіча і іншых. У мяне асабіста грахоў няма і грошай няма.

Можа хто сумняваецца ў ашуканстве «святых айцоў»? Дык жа такіх выпадкаў было шмат. Мы яшчэ тут не забыліся, як у свой час яны збіралі ахвяры, каб набыць «Беларускі дом». А дзе ён? Дом купілі, але хутка ён зрабіўся ўласнасцю сына Астроўскага.

Не, дудкі! Больш ніхто мяне не падманіць.

В. БАЛАСЮК.

Англія.

## ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ.

**П** ОЗДРАВЛЯЕМ вас с Новым, 1965 годом и желаем доброго здоровья, счастья, а самое главное — мира. Минувший год был для нас знаменателен тем, что мы побывали на Родине. Провели Жабинку, родные села Подречье и Хмелево, деревни, где живут наши родственники. Четыре дня провели в Бресте, осмотрели легендарную Брестскую крепость. К сожалению, не могли побывать в Минске, так как приехали в Советский Союз не по частной визе, а в составе группы, организованной Товариществом украинских канадцев, и только перед самым отъездом получили из советского посольства разрешение побывать в родных местах.

В СССР мы провели шесть недель, из них несколько дней у своих родных в Брестском и Кобринском районах, а остальное время путешествовали с группой по маршруту Киев — Канев — Львов — Одесса — Запорожье — Москва. Из Москвы группа уехала обратно в Канаду, а мы с женой решили посмотреть Сочи. Провели там восемь дней. Совершили экскурсию в горы, на озеро Рицу, познакомились с сочинскими санаториями и домами отдыха, купались в море, загорали.

Из Сочи вылетели в Ленинград. Находились там всего два дня, но увидели много интересного: Петергоф, исторические памятники, легендарный крейсер «Аврора». И все увиденное укрепило нашу веру в то, что Советский Союз — самое передовое государство в мире.

Из нашей поездки мы привезли много фотоснимков, которые показываем знакомым и друзьям. При этом рассказываем, какой была наша страна до Советской власти и какой стала в настоящее время. О своих впечатлениях мы написали большую статью в нашу газету «Вестник». Если позволят средства, приедем на Родину еще раз и тогда обязательно побываем в Минске.

Григорий и Надежда  
МАРТЫНЮКИ.

Канада.

**В** НОЯБРЕ мы, советские граждане города Лиона и его окрестностей, а также все наши друзья торжественно отметили 47-ю годовщину Великого Октября. На этот праздник в Лион приехали сотрудники Советского консульства в Париже. Один из них сделал доклад об успехах советского народа. Все выслушали его с большим интересом и вниманием. Особенно отрадное впечатление произвело на нас сообщение о хорошем урожае в Белоруссии, Украине, Казахстане и во многих других областях СССР. Нам и сейчас здесь еще приходится

## ПАПРАУКА

У № 70 (855) нашей газеты на вине супрацоўніка рэдакцыі дапушчана памылка. У артыкуле «Гавораць сведкі» другі радок пятага абзаца трэба чытаць так: «Якуб Сарока расказвае, як лютаваў Жыліч...» і далей, як у тэкście.

слышать старые басни некоторых клеветников и предателей о неурожае, голоде и очередях в Советском Союзе. Буржуазная пресса поднимает шумиху по поводу малейших неполадок в жизни Советского Союза, но умалчивает о его огромных достижениях.

Сколько чернил извели западные пропагандисты и их лакеи из «Посева», «Нашего общего дела», «Русской мысли» и им подобных, стараясь доказать, что освоение целинных земель не оправдало себя, что они ничего не дадут советскому народу. В прошлом году один буржуазный «пророк» возвестил: «Целинные земли превратились в пыль, которая развеяна ветром». И вот в этом году целина снова богато вознаградила своих тружеников.

На собрании выступила землячка Смирнова, побывавшая уже второй раз в Москве, Ленинграде, Ростове-на-Дону и других советских городах. Она провела несколько дней в Москве, у брата своего мужа, в Ростове у Клоковых, которые несколько лет тому назад вернулись на Родину из Лиона. Побывала она и во многих домах советских жителей и всюду видела достаток и довольство. В магазинах много продуктов питания, одежды, обуви и других товаров. Особенно ее поразила жизнь советских людей, не думающих о завтрашнем дне. Безработица никому не угрожает, как в капиталистических странах. Со Смирновой ездил в Москву сестра ее мужа, которая живет в Швейцарии. Она сказала, что москвички одеваются элегантнее, чем швейцарки. Очень приятно было слышать такое.

Иван СИНЯВСКИЙ.

Франция.

**С** БОЛЬШОЙ радостью получили календарь на 1965 год. Благодаря вашей заботе мы каждый год живем по советским календарям, в которых отмечены все славные даты нашей Родины. Следя за этими датами, мы слушаем интересные нас радиопередачи. Они помогают нам здесь коротать долгие осенние и зимние вечера. Сердечное спасибо за все, чем вы радуете нас на чужбине.

Владимир и Станислава  
ЛИХОТА.

Франция.

**Я** МНОГО раз разговаривал со студентами из Гарвардского колледжа, которые изучают русский язык. Они утверждают, что русский язык богаче и красивее английского. Мне было очень приятно слышать их слова. Хорошо, когда люди стремятся понять культуру и язык другого народа, а не воспитывают в себе ненависть к тому, чего не знают.

Никита ЧИРСКИЙ.

США.

# Я РАДЫ, СЫНОК

Антон і Вольга вяртаюцца з работы. Цікі ветрык ледзь калыша верхавіны дрэў. У небе ні воблачка.

— Вось такой, Вольга, я і ўяўляў сваю Беларусь, — сказаў Антон Пупеня. — Колькі мне бацька расказваў пра нашы родныя мясціны. Мне ж было ўсяго два гады, калі наша сям'я выехала ў Аргенціну. Як даўно ўсё гэта было!.. Вельмі шкада мне бацьку. Ты ж ведаеш, аб чым ён звычайна піша... Вось і цяпер. На, пачытай...

Ужо сем гадоў рэмігрант Антон Пупеня жыве ў Мазыры, працуе майстрам на заводзе. За гэты час ён скончыў школу, стаў спецыялістам. Нядаўна яго прэмывалі за добрасумленную працу уцёўкай у санаторый. Усё добра, толькі вось гэтыя пісьмы ад старога...

Нядаўна Антон атрымаў яшчэ адно пісьмо ад бацькі.

«Дарагі мой сыноч, дачушка Волечка і ўнучкі! — пісаў стары. — Атрымаў ваша пісьмо і зноў кожны яго радок абліў слязьмі. Як я чакаю гэтых пісьмаў! Як я хачу разам з вамі пахадзіць па родных мясцінах! Я рад, што хоць ты, сыноч, зрабіў тое, чаго не змог зрабіць я».

Паказваў сваё пісьмо нашаму суседу, дык ён не верыць, кажа, што ўсё, аб чым ты піша, прапаганда. А вось дзядзька Сымон, які прыехаў сюды разам з намі, верыць. Кажа, што ўсё праўда. Як бы я хацеў пабачыць сваіх унучкаў! Ці падобныя яны хоць крышанку на свайго дзеда?

Антоне, зусім забыў табе сказаць, што твой сябар Кастусь застаўся без работы. Яму машынай правую руку адарвала, і гаспадар яго

звольніў. Гляджу я на яго і цябе ўспамінаю. Як добра, што ты не паслахаў шаптуноў і паехаў у Савецкі Саюз. Я ведаю, што ты там шчаслівы. І ад гэтай думкі мне робіцца радасна. А я, сыноч, не магу паехаць. Ведаю, ты б мне дапамог, але я ўжо вельмі стары.

Пішы, сыноч, часцей. Тут шмат хто цікавіцца тваімі пісьмамі. Калі не цяжка, прыйшлі мне больш паштовак з відамі родных мясцін. Сам я ўжо не ўбачу Беларусь, а ведаць, якой яна стала, хочацца. Пішы, сыноч, не забывай».

— Шкада, — сумна сказала Вольга, — аддаючы Антону пісьмо, — і бацьку, і сябра твайго.

— А Кастусь жа таленавіты хлопец! — памаўчаўшы, нібы пра сябе прамовіў Антон. — Шкада мне яго, вельмі шкада...

Вось так склаўся лёс двух сяброў.

С. БЕНЕНСОН.

# ТЭАТРАЛЬНЫЯ ПРЭМ'ЕРЫ



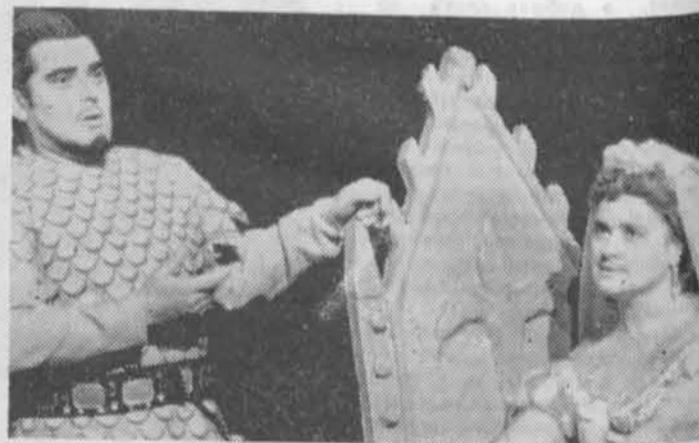
Марфачка — арыстка М. Захарэвіч і Іван — арыст В. Белавосцік у спектаклі «Адалень-трава» па п'есе В. Любімавай. Пастаноўку спектакля ажыццявіў калектыў Беларускага Акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы.

Прэм'ера спектакля «Марат Казей» па п'есе В. Зуба нядаўна адбылася ў Беларускам тэатры юнага гледача ў Мінску. У ролі Марата — арыст М. Пятроў (крайні злева).

Фота Ул. Крука.

Прэм'ера камедыі польскага драматурга Аляксандра Фрэдра «Дамы і гусары» адбылася ў Гродзенскім рускім абласным тэатры. Пастаноўку спектакля ажыццявіў заслужаны дзяля мастацтваў РСФСР А. Струнін.

Фота А. Перахода.



У Дзяржаўным ордэна Леніна акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балету БССР ажыццяўлена пастаноўка оперы Дж. Вердзі «Трубадур». У ролі: Леаноры — нар. арыстка СССР Н. А. Ткачэнка, Манрыка — нар. арыст БССР З. І. Бабій.

Фота І. Змітровіча.

## ЦІКАВЫЯ СУСТРЭЧЫ

Імя бяспрашнага лётчыка Міхаіла Пятровіча Дзевятаева добра вядома ў нашай краіне. Гэта ён 8 лютага 1945 года разам з групай савецкіх ваенна-палонных захапіў фашысцкі самалёт, на якім уцёк з палону.

Нядаўна Герой Савецкага Саюза М. Дзевятаев гасціў на Гродзеншчыне. Ён сустрэўся з працоўнымі Слоніма і Свіслачы, выступіў перад юнымі гісторыкамі Лунінскай сярэдняй школы Гродзенскага раёна, рабочымі Свідальскага цукровага камбіната, студэнтамі медыцынскага, педагагічнага і сельскагаспадарчага інстытутаў.

А. ВАЙКУЛЬ.

## СВЕЦЯЦА БЛАКІТНЫЯ ЭКРАНЫ

Калі над вёскай Кракаўна апускаецца вечар, дзесяткі яе жыхароў глядзяць тэлевізійныя перадачы. Блкітныя экраны свецяцца ў дамах Станіслава Яблонскага, Эдуарда Камарова, Васілія Харушэўскага і ў многіх іншых. У якую гаспадарку нашага раёна ні заглянеш — у калгасы «Ясная палана», «Чырвоны Кастрычнік», «30 год БССР», імя Дзяржынскага, саўгас «Перамога» — усюды ўбачыш тую ж карціну. Цяпер у вёсках Ашмянскага раёна каля 600 тэлевізараў, 4650 радыёпрыёмнікаў, звыш 10 тысяч радыёкропак.

Г. НЕУПАКОЕУ.

Winter has arrived, as if on a magic carpet, anxious to make up for lost time. The dreary period of slush and drizzle is over. Not only the Siberian taiga and the boundless tundra but Central Russia, too, is now clothed in snow-white.

Winter is quite a long season in Moscow and in most other parts of the country—five to six months. Its coming brings a fair bit of extra work. Tall columns of smoke begin to curl from the tops of country cottages in the early mornings (the busy housewives are heating the traditional Russian stoves). Collective farmers begin to store up fuel and fodder for their domestic animals in summer. Without a reserve you can't get through the winter. Of course, a good husbandman is afraid of nothing, not even cold.

Building workers don't like winter very much: cold, winds, sudden changes of weather. It would be terrible without modern machines to help. They are increasingly taking over jobs on which a man used to feel frozen to the marrow.

And yet the Russians love their winter! They love to hear the snow crunching underfoot; they love the transparency of the light-blue sky, the chaste silhouette of the rime-clad birch-tree, and the intricate designs painted

by Father Frost all over their windows.

It is so cold that the air seems to bite. The sun sometimes appears orange red, but its efforts are in vain—the warmth fails to reach the earth. At night myriads of stars glimmer in the distance like brilliant icicles.

The frost is so severe that it

Do you know how beautiful the forests are in winter? Drowsing in their seasonal slumber the trees stand motionless under their huge white caps. Everything is calm and silent. The tall slender fir-trees are bedecked with snowflakes. Shine a light on them and they will sparkle like diamonds. Some of the New

were removed from the list of British fauna in the 16th and 17th centuries, with hunters' help. In the Soviet Union wise legislation on nature protection has increased the number of elk to half a million. Around Moscow alone there are about 15,000. In a specialised shop in the city you can purchase some exotic food for your menu: the meat of wild boar, elk, deer, roe deer, and bear.

The USSR is a wonderland for hunters! January trophies have brought repeated fame to Soviet furexporting agencies. Weight for weight, sable is worth more than gold!

The first ten days of January are taken by the gay winter holidays of Soviet schoolchildren. Plenty of diversions, too—skiing, skating, tobogganing. Gay singing and dancing around the New Year trees, Father Frost's presents, the Snow Maiden's songs, and an abundance of snow to make snowmen.

Snow means more than beauty. It spells moisture vital for the fields and for a bumper harvest. There is an old saying, «More snow, more grain». And another one: «Snow means wealth».

Russians traditionally admire snow and rime, which they regard as a token of future harvests.

Dmitry ZUYEV.

Па адрасах землякоў

## ЛЁС «ШАМЕТАЎСКАГА ДВАРА»

Нашага земляка Івана Якаўлевіча Юркевіча, які жыве ў канадскім горадзе Вініпегу, цікавіць лёс былога маёнтка «Шаметаўскі двор» у Бярозаўскім раёне Брэсцкай вобласці.

Нядаўна там пабываў наш карэспандэнт. Вось што ён расказвае:

Раней гэты маёнткаў належаў памешчыку Шаміоту. Адсюль і назва «Шаметаўскі двор». Лепшыя землі, якія раскінуліся на тысячы гектараў, былі яго ўласнасцю. А малазямельныя сяляне навакольных вёсак Ілоска, Бярэзна, Калонія, Лука батрачылі ў пана, за кавалак хлеба ад цяжкіх да цяжкіх гнулі на яго спіну.

Потым гаспадаром маёнтка стаў Станіслаў Бжэскі, брат жонкі Шаміота. І калі сяляне вёскі Ілоска Іван Кірычук, Павел Цімашук, Сцяпан Шыманскі разам з сям'ямі карміліся на кавалачках зямлі менш, чым у гектар, а ў Соф'і Бардасюк яе было ўсяго чвэрць гектара, дык пану Бжэскаму «не хапала» грошай на гулянку, таму ён рашыў прадаваць зямлю па 500 злотых за гектар.

Вестка аб продажы «шаметаўскай зямлі» хутка абляцела ўсю акругу. Многія сяляне хацелі б купіць трохі зямлі, але не было грошай.

Толькі з прыходам Савецкай улады «шаметаўская зямля» была аддадзена тым, хто на ёй працаваў, у бясплатнае карыстанне. Хлебаробы вёсак Ілоска, Шаметаўка, Бярэзна, Калонія і Лука аб'ядналіся ў калгас «Праўда». Цяпер у гаспадарцы пяць тысяч гек-

тараў ворнай зямлі, сенакосаў, пашы і лясоў. Сюды ўвайшла і зямля, уладарамі якой раней былі памешчыкі Шаміот і Бжэскі.

27 трактараў, збожжавых і сіласных камбайнаў, грузавых аўтамабільных працоўных у калгасе. Усе работы на палях выконваюцца цяпер толькі машынамі. Іх водзяць калгасныя механізатары, мясцовыя хлопцы. Ураджай сёлета атрыман добры: кукурузы, напрыклад, па 300 цэнтнераў з гектара, бульбы — па 123, цукровых буракоў — па 180 цэнтнераў.

Калгас электрыфікаваны. У цэнтры калгаса — вёска Ілоска — медыцынскі пункт, дзе, калі трэба, кожны хлебароб можа атрымаць неабходную лячэбную дапамогу. Есць у калгасе і свой двухпавярховы цагляны клуб, бібліятэка з 15-ю тысячамі кніг, сталецкая кінатэатраўка. На 460 двараў газет і часопісаў прыходзіць каля тысячы экзэмпляраў.

Дзеці калгаснікаў вучацца ў пяці мясцовых школах. Закончыўшы сярэдняю школу, многія едуць вучыцца ў вышэйшыя навучальныя ўстановы. Сын Ганіны Калядзіч, калгаснік з вёскі Лука, вучыцца ў Мінску ў радыётэхнічным інстытуце, дачка Мікалая Чабыткава з гэтай жа вёскі заканчвае інстытут на-

роднай гаспадаркі. Сын Якава Пасвечука, які некалі меў паўгектара зямлі, будзе ўрачом.

Цікава прасачыць за зменамі, якія адбыліся ў сям'і Рыгора Мартынука. У свой час ён таксама ездзіў у Канаду. Вярнуўся назад з падарваным здароўем. Яму, дарэчы, удалося купіць у памешчыка Бжэскага кавалак пясчанай зямлі. Не дапамагла яму гэтая зямля вырабца з галечы. І толькі калі ўтварыўся калгас, Рыгор Маркавіч стаў, як кажучы, на ногі. Працаваў ён арцельным пастухом. Пабудоваў сабе дом і сыну Васілю. Купіў дзецім матацыкл. Два яго сыны — Аляксей і Мікола — вучацца ў Пружанскім сельскагаспадарчым тэхнікуме. Цяпер Рыгору Маркавічу 65 год, ён атрымаў пенсію.

Савецкія людзі гавораць: «Дзяржава — гэта мы». І яны маюць рацыю. Многія члены калгаса «Праўда» — дэпутаты сельскага і раёнскага Саветаў. Калгасніца Марыя Лукашук выбрана дэпутатам абласнога Савета. Выхадзец з вёскі Бярэзна Мікалай Сісманюк — старшыня Бярозаўскага райвыканкома, дэпутат Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

І. ЧАРНЯЎСКІ.

# ПРЕДАТЬ ЗАБВЕНИЮ?

ПО СТРАНИЦАМ БЕЛОРУССКОЙ

ПЕЧАТИ

Год назад я был в Бухенвальде. Стоял довольно теплый для такой поры день. Экскурсовод — один из бывших узников Бухенвальда — вначале показал территорию лагеря, затем привел в уцелевшее после американской бомбежки здание крематория, то самое, где был сожжен убитый эсэсовцами Эрнст Тельман, где были сожжены тысячи других людей, ненавидевших фашизм. Ровным, внешне спокойным голосом он рассказывал о том, как действовал этот громадный комбинат смерти. Рассказывал обстоятельно, не торопясь.

Мы ходили по сравнительно небольшому зданию крематория и вначале не обратили внимания, что к долетающему снаружи запаху прелой листвы, которым, казалось, все было настоено вокруг, здесь примешивается какой-то другой, сладковатый запах. Он особенно сильно чувствовался в подвале здания. Когда экскурсовод сказал, что подвал всегда был доверху набит трупами, которые не успевали сжигать, мы поняли, какой запах нас преследует. Он не выветрился даже за восемнадцать лет.

В Бухенвальде гитлеровцы убили сотни тысяч ни в чем неповинных людей. Были еще Лахув, Майданек, Освенцим, Маутхаузен, Трельника, Заксенхаузен, Ревенсбрюк, Ораниенбург, Тростенца. Были сотни других концлагерей под разными названиями — эвакуационные, трудовые, для военнопленных, гетто. Под разными названиями, но для одной цели — варварского уничтожения миллионов людей.

Фашизм превратил убийство в профессию, избавил убийц от страха перед наказанием, внушил им чувство полной безнаказанности. Истребление людей при Гитлере считалось одним из видов нормальной человеческой деятельности, велось планомерно, на специально созданных для этого предприятиях. От убийц требовали повышения квалификации, знания дела, усовершенствования «процесса». Бухгалтеры смерти вели подробный учет убитых, сожженных живьем, отравленных газами.

Потом, когда пробил час расплаты, они пытались замести следы, уничтожить содеянное, приуменьшить статистику. Но есть цифры, которые уменьшить или забыть нельзя. За колонками этих цифр — загубленные человеческие жизни. Вот только несколько их из длинного ряда, подытоживающего злодеяния фашизма: в Белоруссии фашистские палачи уничтожили свыше 1 миллиона 400 тысяч человек гражданского населения, замучили 810 тысяч советских военнопленных, насильно угнали на каторжные работы в Германию 377 тысяч человек, из которых многие тысячи погибли от изнурительного труда, недоедания, издевательств.

Можно ли забыть такое? Можно ли забыть слезы бесчисленных вдов и сирот, родных и близких миллионов невинных жертв? Чудовищные злодеяния фашизма не стерлись в памяти народов за двадцать послевоенных лет и не сотрутся никогда. Каждого, кто причастен к этим злодеяниям, должна постигнуть заслуженная кара. Этому требуют элементарная справедливость, этому требуют интересы сохранения и утверждения мира и спокойствия на земле.

Еще в начале 1942 года, в то время, когда главари третьего рейха мнили себя победителями, когда под пятой фашистских оккупантов находились Париж и Минск, Прага и Киев, Амстердам и Рига, правительства стран, борющихся против гитлеровской Германии, приняли «Декларацию о нака-

зании за преступления, совершенные во время войны». В этом документе они заявляли о своей решимости в духе международной солидарности принять все меры к тому, чтобы военные преступники «были разысканы, переданы в руки правосудия и судимы и чтобы вынесенные приговоры были приведены в исполнение».

В Декларации об ответственности гитлеровцев за совершенные зверства, принятой Советским Союзом, Соединенными Штатами Америки и Великобританией в ноябре 1943 года, говорилось, что союзные державы «наверняка найдут их даже на краю света и передадут их в руки их обвинителей с тем, чтобы смогло совершиться правосудие».

В решениях Ялтинской конференции вновь подчеркивалась решимость союзных держав «подвергнуть всех преступников войны справедливому и быстрому наказанию». Это намерение подтвердилось после окончания войны в таких важных документах, как Декларация о преступлениях Германии, Соглашение о некоторых дополнительных требованиях к Германии, Потсдамские соглашения.

В феврале 1946 года делегация Белорусской ССР внесла на обсуждение 1 сессии Генеральной Ассамблеи ООН проект резолюции о выдаче и наказании военных преступников. Такая резолюция была принята. Генеральная Ассамблея рекомендовала Организация Объединенных Наций и призвала правительства государств, которые не являются членами этой организации, принять немедленные меры для того, чтобы военные преступники были арестованы и высланы в те страны, где они совершили свои ужасные деяния, для суда и наказания, согласно законам этих стран.

На этой же сессии глава делегации БССР передал ООН список свыше 1200 немецко-фашистских преступников и их сообщников, совершивших свои злодеяния на территории Белоруссии, и потребовал их выдачи для наказания в соответствии с законами советского правосудия.

Вскоре исполнится двадцать лет со времени окончания второй мировой войны, а требования народов покарать военных преступников еще далеко не выполнены. Многие успели замести следы, затанцевать. Довольно быстро вчерашние эсэсовские молодчики поняли, что оккупационные власти западных держав всячески стремятся реабилитировать их. По выразению английского журнала «Нью интервью», делала она это «в интересах будущего». Эти интересы заключались в том, чтобы превратить военных преступников в будущих военных союзников.

Вскоре после создания Федеративной Республики Германии США, Великобритания и Франция фактически вообще перестали привлекать к ответственности бывших гитлеровцев. А западногерманские власти в свою очередь стали с гораздо большим рвением преследовать прогрессивно настроенных людей, чем нацистских убийц. В то время как в ГДР привлечено к судебной ответственности 12 807 нацистских и военных преступников, в ФРГ осуждено лишь 5 513.

Впрочем, стоит ли удивляться милосердию властей ФРГ? Ведь многие правительственные учреждения здесь основательно заполнены бывшими нацистами, а более 800 судей и прокуроров — в прошлом работники гитлеровской юстиции. Все 140 генералов и адмиралов бундсвера служили в фашистском вермахте, 41

из них — в гитлеровском генштабе.

По-прежнему одним из столпов бундсвера и командования НАТО является гитлеровский генерал Хойзингер, по инициативе которого были созданы так называемые «ягдкоманды» для охоты на партизан и расправы с мирным населением. Фашистские каратели, возглавляемые Хойзингером, во время войны зверски уничтожили десятки тысяч граждан Белоруссии.

Не ушел со сцены и другой гитлеровский генерал — Фридрих Ферч, тот самый, чьи войска подвергали блокаду Ленинград, подвергали в Белоруссии, Прибалтике и Новгородской области. Как и прежде, на руководящих постах в армии — Шпейдель, Френкель и прочие недобитки. Совсем недавно Вашингтон наградил высшим американским орденом «За заслуги» командующего бундсвером Третнера, который, кстати, тоже является военным преступником.

Нацисты у власти, а демократы, прогрессивно настроенные люди — в тюрьмах, под судом и наблюдением полиции. Западногерманская газета «Франкфуртер рундschau» сообщила недавно, что с момента запрещения Коммунистической партии Германии, то есть с 1956 года, по настоящее время в ФРГ было проведено около 50 тысяч судебных процессов против коммунистов и других «левых радикалов».

Чтобы хоть как-то скрыть

**Последние секунды жизни матери и ее ребенка. Это произошло на Украине в 1942 году. Одно из сотен тысяч преступлений, совершенных нацистами и их подручными. «Федеральное правительство намерено с 8 мая будущего года рассматривать все совершенные нацистами преступления как ненаказуемые «за давностью», — пишет в своем комментарии и фотографии мюнхенский журнал «Ревью». — Около 10 тысяч виновных и обвиняемых еще находятся среди нас. Страдания жертв не искупают временем. Точно так же не могут быть забыты ужасные деяния палачей».**



# НИКОГДА!

от мировой общественности широкое покровительство военным преступникам, бонские власти создали «Центральное управление по расследованию нацистских преступлений». За пять лет деятельности этого управления было осуждено всего лишь 150 гитлеровских убийц. Только тринадцать из них осуждены за преступления, совершенные на полях архивов — западногерманских судов. И тем не менее еще год назад руководитель управления Шюлер заявил: «Нам осталось обнаружить 20—30 преступлений. Затем можно будет поставить точку».

Нет, господин Шюлер! Точку ставить рано. Свободолюбивые народы требуют наказания убийц миллионов невинных жертв, предъявляют гитлеровским палачам полный и справедливый счет.

Но даже тогда, когда бонские жрецы Фемиды под давлением миролюбивых сил все же вынуждены привлекать военных преступников к ответственности, суды над ними превращаются в комедийные фарсы, а трибуну для восхваления нацистской идеологии и гитлеризма. Этим садистам выносятся чрезвычайно мягкие приговоры. Достаточно вспомнить хотя бы длившийся более полутора процесс в Кобленце над 12 бывшими сотрудниками полиции безопасности и СД в Белоруссии во главе с Георгом Хойзером. Они уничтожили на территории нашей республики десятки тысяч невинных людей. Кто выступал на этом процессе в качестве свидетелей? Матерые военные преступники Гольц, Рюбе, Бредер, Мух, Ведекинд, Гетманн, Бах-Залеский и другие. Бонские власти всячески препятствовали полному раскрытию преступления Хойзера и его подручных. Долгое время они не принимали советские документы с разоблачениями преступных действий подсудимых, отказали в визах на въезд в ФРГ советским свидетелям, объявили недействительным разрешение на нахождение в Западной Германии советского юриста профессора И. С. Алексеева.

Суд в Кобленце приговорил Хойзера к 15 годам тюрьмы.

его сообщника Штарка — к пожизненному тюремному заключению, остальные подсудимые получили от 10 до трех с половиной лет тюрьмы. Возмущение всех честных людей вызвала такая крайне низкая мера наказания. Ведь по законам ФРГ 15 лет тюрьмы дается за преднамеренное убийство одного человека, а Хойзер обвинялся в убийстве свыше 30 тысяч человек!

Недавно суд присяжных в Касселе оправдал и освободил из-под стражи бывших полицейских комиссаров Лехтхалера и Паленкорта. В период оккупации Белоруссии они расстреляли в Слуцке шесть тысяч мирных граждан. Какой же мотив выдвинули судебные чиновники для оправдания этих головорезов? Зверства фашистов они охарактеризовали как «военную акцию для борьбы с партизанами», то есть так же, как расценивали массовые расстрелы гражданского населения гитлеровское командование.

20 ноября правительство ФРГ объявило о своем намерении вообще прекратить с мая будущего года судебное преследование нацистских преступников за «истечение срока давности» совершенных ими преступлений. Оно решило приравнять чудовищные злодеяния гитлеровцев против мира и человечности к обычным уголовным преступлениям. Но разве можно поставить между ними знак равенства?

Глубоко аргументированный ответ на этот вопрос дает Заявление Советского правительства, опубликованное в связи со столь возмутительным решением бонских властей. Белорусский народ, все честные люди на земле рассматривают эти действия, как глумление над памятью миллионов людей, ставших жертвами кровавых преступлений гитлеризма в годы минувшей войны, как попытку поощрить те силы, которые вынашивают реакционные планы. Тысячи нацистских убийц не могут остаться безнаказанными. Над ними должно свершиться правосудие!

**В. МИХАЙЛОВ,**  
журналист.  
(«Советская Белоруссия»).

Аднаму з самых папулярных пісьменнікаў Беларусі — Міхасю Ціханавічу Лынькову — споўнілася 65 год.

Яго жыццёвая дарога вельмі характэрная для новай, савецкай інтэлігенцыі — сын рабоча-чыгуначніка стаў вядомым літаратурным і грамадскім дзеячом краіны, правадзейным членам АН БССР, прадстаўніком рэспублікі ў міжнародных арганізацыях, ён неаднаразова быў членам урадавай дэлегацыі БССР на сесіях Генеральнай Асамблеі ААН.

Працоўная дзейнасць Міхася Лынькова пачалася ў рэвалюцыйным 1917 годзе, калі яго, маладога настаўніка, накіравалі ў сельскую школу на Гомельшчыне. Там ён не толькі вучыў дзяцей, але і стварыў у вёсцы кааператыву, сам быў яго загадчыкам. Калі ў 1918 годзе на Беларусь уварваліся войскі кайзера Вільгельма, Міхася Лынькова быў сярод тых, хто арганізаваў партызанскі рух.

Потым — прызыў у Чырвоную Армію, і Міхася Лынькова ўдзельнічае ў паходзе на Варшаву, у разгроме банд Булак-Балаховіча на Палессі.

Ваенныя ўражанні лягуць пазней у аснову яго цудоўных апавяданняў і апавесцей — «Над Бугам», «Чыгуныя песні», «Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышоў» і інш.

У дваццатыя гады імя Міхася Лынькова было ўжо шырока вядомым. Яго імя чыталіся не толькі ў нашай рэспубліцы, але і ва ўсім Савецкім Саюзе ў перакладзе на мовы братніх народаў.

У час Вялікай Айчыннай вайны пісьменнік быў у дзеючай арміі. Барацьба беларускага народа супраць фашысцкіх варвараў натхніла яго на стварэнне чатырохтомнага рамана-эпапеі «Векапомныя дні». У сваіх творах пісьменнік уславіў веліч рэвалюцыі, паказаў, як выраслі нашы людзі за гады Савецкай улады, расказаў пра жыццё працоўных за рубяжом.

«Паездкі за акіянамі, а таксама ў еўрапейскія і азіяцкія краіны, — піша Міхася Ціханавіч, — пазнаёмлілі мяне з жыццём многіх народаў, далі шырокую і пераканаўчую карціну таго, што дзеецца ў сучасным свеце і куды гэты свет ідзе. А свет ідзе да лепшай будучыні. Есць у яго добры прыклад, надзейны маяк. Гэты маяк — наша Савецкая краіна, нашы савецкія людзі. Пад кіраўніцтвам партыі Леніна яны дасягнулі найвялікшых перамог у сваім жыцці і з поспехам будуць камунізм — гэта будучыню ўсяго чалавецтва».

Змяшчаем урывак з эпапеі «Векапомныя дні», у якім пісьменнік высмейвае недарэчныя патугі буржуазных нацыяналістаў выдаць сябе за прадстаўнікоў беларускага народа.

ларускай дзяржаўнасці будзе залежаць ад поспехаў усяе грамадскасці Беларудзіні і, у першую чаргу, ад актыўнасці яе перадавых свядомых сіл.

Былі воплескі, былі здравіцы, была тэлеграма фюрэру з вялікай падзякай ад «ашчасліўленага» ім беларускага народа.

Потым выступалі Мужы давер'я ад розных акруг. Не ўдаючыся ў асаблівыя гістарычныя перспектывы, яны дакладна пералічвалі свае заслугі: колькі і дзе было знішчана пад іх ідэйным кіраўніцтвам партызан і іх сем'яў, якія меры яны яшчэ плануецца, каб уціхамірыць тэрыторыю, інтарэсы якіх яны прадстаўляюць з гэтай высокай трыбуны. Кожны Муж выхваляўся перад другімі і, б'ючы сябе ў грудзі, кляўся ўсе сілы свае палажыць на славу новай Еўропы. Былі і такія Мужы, якім нечага было сказаць, бо яны не бачылі яшчэ сваіх тэрыторый і адседжваліся ў Мінску, спадзеючыся на міласць госпада-бога і ўдачы карных экспедыцый. Удачы ж былі мізэрныя, ды, як відаць было па настрою некаторых нямецкіх чыноўнікаў, няўдач было больш, чым удач, бо «зоны спакойнай дзейнасці» нібы разставалі на вачах, усё менш і менш становілася месца, дзе б маглі заняцца сваёй высякароднай дзейнасцю шанюныя Мужы давер'я.

Пасля з'езду было нешта падобнае на аглед-парад усеіх няяўных сіл беларускай грамадскасці. Невялікае шэсце, якое працягвалася хвілін пятнаццаць, замыкала «старая гвардыя», чалавек з пяцьдзесят беларускіх нацыянал-сацыялістаў на чале з Акінчыцам.

Усё было як належыць: прывітальныя словы, ура, здравіцы Гітлеру і Кубэ, букеты кветак любімаму гаўляйтэру. Урачыстасці прайшлі б зусім добра, каб гэтае свята «яднання нацыяў» не было азмрочана некаторымі акалічнасцямі, якія шмат папсавалі крыві гаўляйтэру і шмат каму з яго падначаленых. Толькі «старая гвардыя» падыйшла да трыбуны і спынілася на якую хвіліну, каб даць магчымасць фюрэру Акінчыцу сказаць кароткую прывітальную прамову да Кубэ, як адбыліся падзеі, не прадугледжаныя планам урачыстасцей. Акінчыц ужо і рот развязаў, і сказаў першыя словы звароту да шанюнага і агульналюбімага гаўляйтэра, як да яго ног з

хоць ён і быў зняты з кіраўніцтва самапомачы за грады-зныя ў ёй растраты і крадзяжы. Быў і шэф-кіраўнік толькі што арганізаванага саюза беларускай моладзі, і шэф-кіраўнік прафсаюзаў, і кіраўнікі жаночай і культурнай працы.

З вялікай прамовай выступіў сам Кубэ. З пафасам гаварыў ён аб велічы новай Еўропы, перад якой адкрываецца незвычайная будучыня. Гэтай будучыняй сваёй яна абавязана богу і самой гісторыі, якія паслалі людзям вялікага і мудрага фюрэра. Пасля ён перайшоў да канкрэтных спраў і задач беларускіх нацыяналістаў.

Гістарычная агульнасць нашых народаў усім вам добра вядома. Адзіныя былі ў нас ворагі на працягу стагоддзяў. І хоць мы не мелі агульнай граніцы, але заўсёды германскі народ працягваў братнія клопаты аб беларуцінах. Германскія ўлады хоць і заваявалі цаной нямецкай крыві нашу тэрыторыю, але яны, следуючы вялікадушшу і мудрасці фюрэра, далі беларускаму народу багата ільгот і прывілегій. Я ўжо не кажу, што мы вызвалілі яго ад бальшавікоў. Хоць цяпер ідзе вайна, вялікі фюрэр робіць усё, каб забяспечыць беларускаму народу спакойнае жыццё, мірную працу і пачэснае месца ў агульным жыцці ўсяе Еўропы. Фюрэр думае не толькі аб вашым сённяшнім дні, ён думае і аб вашым будучым. Яго найвышэйшаю воляю загадана нам, германскім уладам, ужо сягоння пакласці падваліны будучай дзяржаўнасці беларускага народа. Мы некалі пачалі з самапомачы. З кожным днём мы пашыралі сферу дзейнасці актыўных беларускіх сіл. Пашыраем і будзем пашыраць. Сягоння я абвясчаю вам ад імя самога фюрэра стварэнне Беларускай Рады давер'я, з якой мы, і я ў прыватнасці, будзем мець штодзённы кантакт па ўсіх пытаннях жыцця вашага народа. Спадзяюся, што прызначаныя нам Мужы давер'я памогуць мне пашырыць зоны спакойнай дзейнасці народа, памогуць па-сапраўднаму ўключыць Беларусь і ў агульнае рэчышча новага жыцця, якое апыае сам бог і вялікі фюрэр. Германскія ўлады не спыняцца на Радзе давер'я і Мужах давер'я. Гэта пераходныя формы да больш шырокага і непасрэднага самакіравання народа. І зразумела, што стварэнне новых форм бе-



радасным візгам кінуліся два вялізныя сабакі. Гэта былі яго любімыя сабакі. Хто і калі выпусціў іх з кватэры фюрэра нацыянал-сацыялістаў, ён так і не даведаўся. Ды справа ўрэшце была і не ў сабаках. Калі прыбеглі ўжо, няхай сабе на здароўе і пабегаюць, нічым жа яны «ядналіна нацыяў» не перашкаджаюць. Але калі шанюны фюрэр зірнуў на сваіх сабак, ён ледзь не ўмлеў адразаў. Ён скамячыў усю сваю прамову і, збядзела ад страху, як мага суровей гуркнуў на псоў. Тыя адбегліся крыху далей ды паважна пайшлі ўздоўж радаў дэманстрантаў.

Акінчыц быў гатовы правадыцца скрозь зямлю, разгубілася ўся «старая гвардыя», а любімы гаўляйтэр ужо крычаў як ашалелы з трыбуны:

— Знішчыць, прыстрэліць, віноўных пакараць!

У замаяванні былі ўсе Мужы давер'я. Нерашуча пераглядаліся чыны паліцыі і жандармерыі, пакуль сам гаўляйтэр грозна не прыкрыкнуў на іх:

— А вы чаго стаіце? Злавіць!

Пачалася шалёная пагоня за сабакамі. Некаторыя выхапілі рэвалверы, але дзе ты тут стрэліш, калі сабакі тойсалі паміж радамі дэманстрантаў, падбягалі да трыбуны, прабягалі ўздоўж натоўпу народа, які быў сагнаны на «святая», кідаліся назад да свайго гаспадара. Ужо і дэманстранты хіхікалі пад нос, а сярод народа чуўся самы недвухсэнсавы рогат, і людзі з вялікай цікавасцю назіралі незвычайнае відовішча. На кожным сабаку чыёсці рукою было прымаістравана па даволі вялікаму партрэту-плакату. На адным быў намаляваны Гітлер з подпісам на ім: «Адольф — сабака фюрэр», на другім Кубэ з кароткім подпісам: «гаў-гаў-гаўляйтэр». Ды над кожным партрэтам было яшчэ па надпісу — «сабака едзе на сабаку».

Парад закончыўся поўным канфузам.

вопросов

Есть ли в Советском Союзе свои шансонье?

В горном ущелье разбили лагерь туристы. Привал. Но разве могут туристы отдыхать без песни! И песня тут как тут. Ее начинает парень в ковбойке, подыгрывая на гитаре:

Я не знаю, где встретиться Нам придется с тобой. Глобус крутится, вертится, Словно шар голубой...

Чья это песня! Кто сложил слова и музыку! Никто не задумывается над этим. Так и бродит эта песенка с веселыми людьми по стране.

Вы услышите такие песни на вечернем московском бульваре, на тихой станции, в пригородной электричке, переполненной туристами, в степи или в горах. Молодежь любит эти песни за оптимизм и доброту, за простоту и сердечность. В них поется о кострах и дорогах, о вьюгах и жаре, о любви, которая сильней тоски и разлуки. Сочиняют такие песни самые разные люди. Многие из них неизвестны. Имена других стали популярными. Среди последних — инженер Алексей Марчук, педагог Ада Якушева, журналист Юрий Визбор.

Песенки любителей-шансонье сочинены то в ключе задушевной русской мелодии, то в самых современных ритмах. Эти песенки просты и непритязательны. Но простота их нарочита: за внешней будничностью образов прятается трепетная поэтичность, за насмешливыми интонациями — добрая и хорошая мысль.

Надо ли удивляться, что этот жанр привлекает в наши дни многих поэтов!

Булат Окуджава. Есть у него и спорные песни, но некоторые получили широкое распространение.

Из конца в конец апреля путь держу я. Стали звезды и теплее и добрее.

Мама, мама, это я дежурю. Я дежурный по апрелю...

Другой известный лирик — поэтесса Новелла Матвеева тоже пишет и сама исполняет свои песенки. Ее песенки — неприкрытая игра в романтику детства, но игра талантливая, радостная.

Выступления наших шансонье по радио, в молодежных клубах и на эстрадах неизменно пользуются большим успехом.

1 ответов

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БАНК СССР

БЮЛЛЕТЕНЬ КУРСОВ ИНОСТРАННЫХ ВАЛЮТ ЯНВАРЬ 1965 ГОДА

| Наименование валюты в руб. лях                     | Курс  | Наименование валюты        | Курс в руб. лях |
|--|-------|----------------------------|-----------------|
| Австралийские фунты за 1                           | 2.00  | Датские кроны за 100       | 13.01           |
| Австрийские шиллинги за 100                        | 3.48  | Индийские рупии за 100     | 18.89           |
| Английские фунты стерл. за 1                       | 2.51  | Итальянские лиры за 1.000  | 1.44            |
| Аргентинские песо за 100                           | 0.60  | Канадские доллары за 1     | 0.84            |
| Бельгийские франки за 100                          | 1.81  | Новозеландские фунты за 1  | 2.50            |
| Болгарские левы за 100                             | 76.92 | Норвежские кроны за 100    | 12.58           |
| Венгерские форинты за 100                          | 7.67  | Польские злотые за 100     | 22.50           |
| Марки Германской Демократической Республики за 100 | 40.50 | Румынские леи за 100       | 15.00           |
| Марки Федеративной Республики Германии за 100      | 22.65 | Доллары США за 1           | 0.80            |
| Голландские гульдены за 100                        | 25.06 | Уругвайские песо за 100    | 3.73            |
|  |       | Финляндские марки за 100   | 28.13           |
|  |       | Французские франки за 100  | 18.37           |
|  |       | Чехословацкие кроны за 100 | 12.50           |
|  |       | Шведские кроны за 100      | 17.49           |
|  |       | Швейцарские франки за 100  | 20.80           |

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

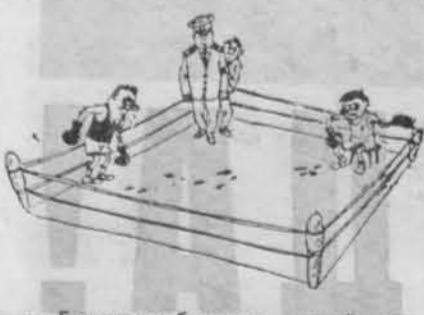
НАШ АДРАС:

МИНСК, ЛЕНИНСКИ ПРАСПЕКТ, 77. ДОМ ДРУКУ. РЕДАКЦИЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЬ!»



З'езд беларускай грамадскасці быў праведзены пад гукі фанфар, з выключнай пампэзнасцю і ўрачыстасцю. Кожнага аратара сустракалі і праводзілі музыккай. Падносілі ім букеты кветак, не было недахопу ў воплесках. Сцэна тэатра зіхцела палотнішчамі. Чырвоныя фашысцкія сцягі з белым кругам са сваістак перапляліся з беда-чырвона-белымі сцягамі беларускіх нацыяналістаў. Германскі фашысцкі гімн змяняўся адпаведным беларускім.

Адбываўся, як пісалі на ўсе лады належныя газеты, з'езд гістарычнага яднання дзвюх нацый — нямецкай і беларускай. У прэзідыуме сядзелі буйнейшыя тузы гітлераўскай адміністрацыі з віднейшымі прадстаўнікамі «беларускай грамадскасці». Тут былі кіраўнікі дэлегацыі з усіх акруг, прысутнічалі і паважныя спадары горада — прэзідэнт Іваноўскі, рэдактар Казлоўскі, новы кіраўнік самапомачы Сабалеўскі, які некалі разам з Акінчыцам і Астроўскім выдаў Беларускаю Грамаду польскай дэфензіве. Прысутнічаў і Акінчыц — фюрэр беларускіх нацыянал-сацыялістаў — і Ермачэнка,



— Граждане боксеры, третий раунд поручено судить мне.



— Вас побрить?



— Я же вас предупреждал, что на нашем роле в четыре руки играть нельзя...